

Školní vzdělávací program školní družiny

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA HRUBÝ JESENÍK

motto:

"Koutek dětských hrátek"

Číslo jednací: Hru-7/16/3

Školní vzdělávací program byl vypracován ve spolupráci s vychovatelkou ŠD a ředitelem školy. Projednán Školskou radou a schválen 30. 8. 2016. Tento program nahrazuje dokument z 29. 8. 2014.

Tento Školní vzdělávací program školní družiny formuluje konkrétní cíle vzdělávání jeho výchovné formy, charakterizuje materiální, personální a ekonomické podmínky školní družiny, vymezuje podmínky pro dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a také podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, obsahuje časový plán.

schválil:

Mgr. Oberhel Jaroslav

ředitel ZŠ

Kopecká Dana

vychovatelka ŠD

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název a adresa příspěvkové organizace:

Základní škola a mateřská škola Hrubý Jeseník

Hrubý Jeseník 123, 289 32 Oskořínek, okres Nymburk

Ředitel: Mgr. Oberhel Jaroslav

Adresa školní družiny:

Školní družina, Hrubý Jeseník 123, 289 32 Oskořínek

Vychovatelka: Kopecká Dana, Eliška Buldrová

IČO: 75030594

Telefon: 325 588 345, 723 006 956

Redizo: 600 050 793

IZO 113 700 386

Zřizovatel: Obec Hrubý Jeseník, Hrubý Jeseník 30, 289 32 Oskořínek,

Tel.: 325 588 365

E-mail: zshrjesenik@volny.cz

Web: www.zshrjesenik.cz

Kapacita dětí: 40 dětí

Provoz ŠD: 6,30 – 7,30 hodin a 11,25 – 16,00hodin

Název programu: „Koutek dětských hrátek“

CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY

Školní družina (dále jen ŠD) je školské zařízení pro zájmové vzdělávání a je součástí ZŠ a MŠ Hrubý Jeseník. Oddělení je věkově smíšené od 1. do 5. ročníku. Do ŠD jsou přijímáni i žáci se speciálními potřebami, nadání a mimořádně nadání. Ranní družinu mohou navštěvovat i žáci, kteří nejsou přihlášení do ŠD. Odpolední družinu využívají žáci přihlášení do ŠD, pokud jsou žáci, 1. a 2. ročníku bez ŠD, zapsáni do odpoledního kroužku, mohou v prostorách ŠD počkat do jeho začátku.

Specifičnost ŠD

Školní družina zabezpečuje žákům náplň volného času v době před vyučováním a odpoledne po vyučování, nebo před odchodem do zájmových aktivit. Probíhá při činnostech spojených s odpočinkem, rekreací, tematickou činností, přípravou na vyučování, zábavou. Časové rozvržení a uspořádání činností se řídí požadavky psychohygieny. Je takové, aby podporovalo zdravý tělesný, duševní a sociální rozvoj dítěte. Vychovatelka působí v ŠD na žáky v době zvýšené únavy z vyučování, dochází k velkému poklesu výkonnosti, a proto jsou vhodné spontánní individuální či skupinové aktivity. Doba a způsob odpočinku se řídí potřebami žáků. Také činnosti tematické a rekreační nesmějí v ŠD chybět. Pohybová rekreace se vyznačuje pohybovou aktivitou venku mimo budovu školy. Příprava na vyučování se prolíná všemi činnostmi. V ranní ŠD jsou zařazovány klidné nenáročné činnosti odpočinkového zaměření, které probíhají spíše individuální formou.

ŠD nabízí činnosti, které svým obsahem a zaměřením navazují na cíle základního vzdělávání a podporuje vytváření cílových kompetencí.

Podmínky přijímání žáků

Žáci jsou přijímáni na základě řádně vyplněné písemné přihlášky do školní družiny. Přednostně přijímáni jsou žáci 1. a 2. ročníku a poté, do naplnění kapacity ŠD žáci 3. - 5. ročníku. Oddělení se naplňují nejvýše do počtu 40 žáků.

Personální podmínky

Zájmové vzdělávání je řízeno plně kvalifikovanými vychovatelkami. Své odborné zaměření můžou průběžně prohlubovat v akreditovaných kurzech a samostudiem.

Ekonomické podmínky

Pobyt ve školní družině je za úplaty, kterou stanovuje ředitel školy a jeho výše a způsob vybírání je zakotven v pokynu ředitele školy ke stanovení úplaty za školní družinu. Úplata je využita na úhradu neinvestičních nákladů provozu družiny.

Materiální podmínky

ŠD má 3 místnosti. Družina může využívat veškeré prostory školy.

Oddělení jsou vybavena standardně: koberci, obývacím nábytkem, žákovskými stolky a židlemi. Žáci mají k dispozici hračky, stavebnice, hry, materiál pro výtvarnou a pracovní výchovu, knihy, dětské časopisy. K odpočinku je využívána také audio a video technika.

Bezpečnost ŠD

Žáci jsou pod stálým dohledem vychovatelek. Na začátku i v průběhu školního roku vychovatelky seznamují žáky s bezpečnostními předpisy a ochranou zdraví v ŠD. V ŠD se řídí školním řádem a vnitřním řádem ŠD.

Pedagogická dokumentace

Přehled výchovně vzdělávací práce. Docházkový sešit. Přihláška. ŠVP školní družiny a školní řád, vnitřní řád ŠD, řád tělocvičny a řád počítačové učebny.

CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ

Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů. Získávat všeobecný přehled o světě a životě kolem sebe prožitkem a v návaznostech na vyučování. Vést žáky k všestranné a otevřené komunikaci. Připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti. Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých. Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k lidem okolo sebe, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi. Naučit žáky aktivně využívat volný čas, rozvíjet své zájmy, schopnosti a reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci. Respektovat psychohygienické požadavky na režim dne, upevňovat hygienické návyky, zvyšovat tělesnou zdatnost. Zvyšovat nároky na mravní výchovu a vytvářet potřebu projevovat pozitivní vztahy v chování a jednání k dětem, sobě a dospělým. Vést žáky k ochraně životního prostředí a kladnému vztahu k přírodě. Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit své fyzické a duševní zdraví, dbát na bezpečnost.

Obsah vzdělávání

Formy a obsah činností

Pravidelná činnost: Každodenní činnost v ŠD dle týdenní skladby zaměstnání a dle režimu ŠD.

Průběžná činnost: Spontánní aktivity, hry, klidové činnosti, pobyt venku, vlastní aktivity dětí a jejich podněcování a motivování vychovatelkou.

Příležitostné akce: Sportovní klání a jiné soutěže mezi odděleními, výlety a slavnosti.

Odpočinkové činnosti: Klidové činnosti, aktivní odpočinek, rekreační činnost, relaxace. Četba, poslech a sledování pohádek, volné malování, vyprávění, spontánní činnosti.

Příprava na vyučování: Prolíná se všemi činnostmi. Smyslové a didaktické hry, křížovky, hádanky, rébusy, tematické vycházky, vyprávění, četba, domácí úkoly.

Délka a časový plán vzdělávání. Ukončení vzdělávání

Vzdělávací cyklus je na jeden rok. Ve školním roce probíhá vzdělávání podle tematického plánu ŠD, který je rozdělený do jednotlivých měsíců. Zájmové vzdělávání se neukončuje žádným dokladem. Žáci prezentují své práce na nástěnkách a v prostorách školy.

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními potřebami, žáků nadaných a mimořádně nadaných.

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je věnován individuální přístup. Vychází se ze znalosti sociokulturního prostředí žáka, jejich speciálních vzdělávacích potřeb a ze situací praktického – školního života:

- Pomoc při zvládnutí školních nároků, posilování motivace pro školní práci, sledování školních výkonů, oceňování jejich pokroků, snaha o vytvoření pozitivního vztahu k učení a ke škole.
- Pomoc při porozumění sociálním situacím, při navázání sociálních kontaktů, začlenění do vrstevnického kolektivu.
- Podpora pozitivních projevů v chování, vytváření prostorů pro rozhovor o problémech, pomoc se zvládnutím pravidel a společenských norem chování a dodržování těchto pravidel.

Žákům nadaným a mimořádně nadaným je taktéž věnován individuální přístup. Vychází se ze znalostí a nadání žáka.

- Pomoc při obohacování vzdělávacího obsahu, posilování motivace pro školní práci, sledování školních výkonů, oceňování jejich pokroků, snaha o vytvoření pozitivního vztahu k učení a ke škole.
- Pomoc při porozumění sociálním situacím, při navázání sociálních kontaktů, začlenění do vrstevnického kolektivu.
- Podpora pozitivních projevů v chování, vytváření prostorů pro rozhovor o problémech, pomoc se zvládnutím pravidel a společenských norem chování a dodržování těchto pravidel.
- Zadávání specifických úkolů a projektů dle zájmu a potřeb dětí.
- Příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol.
- Nabídka volitelných zájmových a nepovinných aktivit.

Zájmové činnosti školní družiny

Výtvarné činnosti

Vede k osobnostnímu rozvoji žáka, rozvíjí schopnost poznávání sebe i okolního světa, sebeovládání, soustředění se.

Obsahuje cvičení pro rozvoj rysů kreativity, je prostředkem odpočinku a měla by vést k pozitivnímu naladění.

Žák rozšiřuje své teoretické znalosti a rozvíjí praktické dovednosti související s využíváním výtvarných technik, aranžováním, prací s keramickou hlínou a experimentováním s

neobvyklými materiály.

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

- prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury; vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření,
- uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu – vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamickém vyjádření,
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vědomé vnímání a uplatnění mimo vizuálních podnětů při vlastní tvorbě; reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických),
- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě.

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn; výběr, uplatnění a interpretace,
- typy vizuálně obrazných vyjádření – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, socha, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama, vizualizované dramatické akce, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry.

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování; důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování,
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – utváření a uplatnění komunikačního obsahu; vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora; prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- vést žáky k samostatnému pozorování a porovnávání, pracovat s reflexí dokončených aktivit

Kompetence k řešení problémů

- vést žáky k tomu, aby rozpoznali problémové situace a navrhovali jejich řešení

Kompetence komunikativní

- rozvíjet u dětí dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na lidskou společnost kulturu a umění

- rozvíjet verbální i neverbální formy komunikace

- seznámit žáky s různými typy textů a obrazových materiálů o probíraných tématech (internet, knihy, encyklopedie)

Kompetence sociální a personální

- vést žáky ke schopnosti pracovat ve dvojici či malé skupině při zpracovávání výstupů v oblasti výtvarného umění

- individuálním přístupem budovat sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj

Kompetence občanské

- ukázat žákům význam výtvarného umění, utvářet ohleduplný vztah k přírodě i kulturním výtvorům

- vážit si své práce a práce druhých

Kompetence pracovní

- vést žáky k utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti

- vést k dodržování obecných pravidel bezpečnosti a hygieny při práci

Sportovní hry

Směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu.

Směřuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit.

Optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života.

Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje.

Obsah:

- aktivity na zahřátí organismu
- strečink
- tréninková cvičení pro nácvik individuálních schopností
- tréninková cvičení pro nácvik týmové spolupráce a hry
- nácvik herních situací
- nácvik taktických herních variant
- řízená hra
- kondiční cvičení, rozvoj vytrvalosti
- kompenzační cvičení

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty

- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní a sociální pohody

- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví poškozuje

Kompetence k řešení problémů

- řešení vztahů a praktických postupů v rámci svých možností

- vedení žáků k samostatnému pozorování jevů a jednání lidí, k jejich vyhodnocování a

vyvozování závěrů

- ochrana zdraví při práci a zájmové činnosti

Kompetence komunikativní

- propojování činností a jednání souvisejících se zdravými mezilidskými vztahy
- aktivní zapojování se do činností podporujících tělesný rozvoj a propagace zdravotně prospěšných akcí

Kompetence sociální a personální

- rozvoj pozitivní sebedůvěry a vědomí vlastních možností
- poznání potřeby vzájemného respektu a pomoci
- vztah obou pohlaví

Kompetence občanské

- pochopení práv a povinností, budování vztahů, jejich dodržování
- praktické dovednosti ochránit zdraví v krizových situacích

Kompetence pracovní

- dodržuje hygienické návyky
- dobrý fyzický vzhled, duševní pohoda
- ochrana zdraví při práci a zájmové činnosti

Hudební výchova

Cílem Hudební výchovy je rozvíjení hudebnosti, hudebních schopností a dovedností žáků a získání vztahu k hudbě a umění.

Rozvíjí se ve čtyřech hlavních činnostech – vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení:

- učitel vhodnou motivací vede žáky k pochopení hudby jako prostředku pro seberealizaci a osobní rozvoj
- rozvíjí u nich všechny hudební schopnosti, reprodukční i produkční
- vede žáky k posouzení výsledku svého učení i výsledků svých kolegů

Kompetence k řešení problémů:

- učitel podněcuje žáky k řešení problémových úkolů
- podporuje netradiční způsoby hudebního vyjádření a vede žáky k obhajování jejich postoj

Kompetence komunikativní:

- učitel vede žáky k pochopení hudebního díla jako svébytného prostředku komunikace
- učitel vytváří prostředí pro diskuzi, hodnocení hudebního díla
- učí žáky vnímat hudební projevy druhých jako nezbytný prvek mezilidské komunikace

Kompetence sociální a personální:

- učitel pomáhá dle možností žáků stanovovat jeho cíle v dosahovaných produktivních hudebních činnostech
- podporuje sebedůvěru a samostatný rozvoj jedince
- zadává problémové úkoly pro malou skupinu i celou třídu

Kompetence občanské:

- na základě znalostí hudební kultury české i znalosti kultury jiných národů vytváří pozitivní vztah jedince k ostatním kulturám a celému kulturnímu a historickému dědictví

- vede žáka k chápání procesu umělecké tvorby jako způsobu nalézání a vytváření osobních prožitků a postojů k jevům a vztahům okolního světa

Kompetence k podnikavosti:

- učitel podporuje a motivuje žáka k vlastní hudební tvořivosti
- povzbuzuje žáka k úsilí o dosažení stanovených cílů, motivuje k dosahování úspěchu
- pomáhá hudebně nadaným žákům ve volbě vhodného povolání

Dramatická výchova

Výchova tvořivé a vnímavé osobnosti.

Rozvíjení řečových schopností a myšlení.

Vede ke srozumitelnému vyjadřování ústní formou a kultivovanému projevu.

Pomáhá objevit a případně rozvinout umělecký talent.

Obsah a metody

- hry a cvičení rozvíjející uvolnění a schopnost koncentrace a přinášení pozornosti
- hry a cvičení rozvíjející rytmické cítění a dynamiku
- hry a cvičení, v nichž se zcitlivuje smyslové vnímání, včetně prostorového cítění, a všestranně se rozvíjí schopnost objevovat sama sebe i okolní svět
- hry a cvičení, které uvolňují představivost, obrazotvornost a fantazii
- hry a cvičení prohlubující a obohacující pohybové dovednosti, včetně správného držení těla, orientace v prostoru, koordinace pohybů a jemné motoriky a schopnosti pohybového vyjádření
- hry a cvičení rozvíjející jazykové cítění a barvitost mluveného projevu
- hry a cvičení na rozvoj paměti
- hry a cvičení na rozvoj logického myšlení a strategie myšlení

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- učí žáka zvládat prvky a postupy dramatického umění a jejich pomocí prozkoumávat a vyjadřovat své city, myšlení, názory a postoje
- kultivuje, obohacuje a rozvíjí výrazové prostředky sloužící k sociální komunikaci
- učí vybírat a tvarovat látku tak, aby přesně a dramaticky účinně sdělovala záměr

Kompetence k řešení problémů

- tvořivě řešit praktické problémy
- uvědomovat si mravní dilemata, umět se v nich samostatně a odpovědně rozhodovat

Kompetence komunikativní

- orientovat se v sobě, jasně a zřetelně formulovat své myšlenky a beze strachu prezentovat své názory

Kompetence sociální a personální

- vnímat skutečnost kolem sebe v celé její hloubce a složitosti, orientovat se v ní
- respektovat druhé lidi a jejich názory, naslouchat jim a oceňovat jejich přínos, umět se na ně spolehnout v případě potřeby

- podrobovat své názory a názory druhých kritice, a tím získávat otevřenost, měnit své postoje a vyvíjet se
- soucítit s druhými lidmi a být schopen jim pomoci, je-li to třeba
- spolupracovat s druhými na společném díle, umět dovést toto dílo až do konce a být schopen nést za něj zodpovědnost

Kompetence občanské

- vychovává citlivého a poučeného diváka a čtenáře

Osobnostní a sociální výchova

Tematické okruhy:

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání

- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů
- dovednosti pro učení a studium

Sebepoznání a sebepojetí

- já jako zdroj informací o sobě
- druhí, jako zdroj informací o mně
- moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty)
- co o sobě vím a co ne
- jak se promítá mé já v mém chování
- můj vztah ke mně samému
- moje učení
- moje vztahy k druhým lidem
- zdravé a vyrovnané sebepojetí

Seberegulace a sebeorganizace

- cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání, vůle
- organizace vlastního času, plánování učení a studia
- stanovování osobních cílů kroků k jejich dosažení

Psychohygiena

- dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému
- sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích
- dobrá organizace času
- dovednosti zvládnutí stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění – relaxace, efektivní komunikace)
- hledání pomoci při potížích

Kreativita

- cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti „dotahovat“ věci do konce) tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

Poznávání lidí

- vzájemné poznávání se ve skupině
- rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech
- chyby při poznávání lidí

Mezilidské vztahy

- péče o dobré vztahy
- chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc
- lidská práva jako regulativ vztahů
- vztahy a naše skupina (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

Komunikace

- řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků
- cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování)
- specifikace komunikační dovednosti (monologické formy-vstup do tématu – rétorika)
- dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů)
- komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost, apod.)
- efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresí a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace
- pravda, lež a předstírání v komunikaci

Kooperace a kompetice

- rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenek, pozitivní myšlení apod.)
- rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny)
- rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí situací soutěže, konkurence

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

- dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí problémy v mezilidských vztazích, zvládnutí učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci

Hodnoty, postoje, praktická etika

- analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí
- vytváření podvědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, respektování atd.
- pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu)
- dovednosti v rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

Enviromentální výchova

ROZPIS TÉMATICKÝCH OKRUHŮ

Ekosystémy

- les (lesy v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa)
- pole (význam, změny okolní krajiny zásahem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí)
- vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodařením, důležitost pro krajinnou ekologii)
- moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný prales (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás)
- lidské sídlo- město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky)
- kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

Základní podmínky života

- voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení)
- ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás)
- půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohroženost půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině)
- ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů)
- ekosystémy – biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úroveň, ohrožování a ochrana ve světě a u nás)
- energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky)
- přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

- zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství
- doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace)
- průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti)
- odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny)
- ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek)
- právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti

- ochrana přírody při masových sportovních akcí – zásady v MOV změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy)
- dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)

Vztah člověka k prostředí

- naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci – instituce, nevládní organizace, lidé)
- náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a jejich vliv na prostředí)
- aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace)
- prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví)
- nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)

RÁMCOVÝ PŘEHLED ČINNOSTÍ ŠD

Dítě a svět			
<i>Téma</i>	<i>kompetence</i>	<i>výstupy</i>	<i>obsah</i>
MÍSTO, KDE ŽIJÍ	k učení k řešení problémů	-orientuje se v obci a nejbližším okolí, -zvládá cestu do školy a ze školy domů	-tematické vycházky do okolí školy
	k učení občanské	-zná důležité budovy a služby v obci a jejich význam	-nádraží, hasiči, poliklinika, pošta
	k řešení problémů k učení	-osvojuje si pravidla silničního provozu	-didaktické hry s dopravními značkami -vycházky obcí -hry a testy s dopravní tématikou -výtvarná činnost -četba s ponaučením
LIDÉ A ČAS	k učení občanské	-poznává historii a tradice obce, regionu, státu	-poslech, četba, vyprávění regionálních pohádek a pověstí -výroba zvyklostných předmětů -vycházky a výlety za poznáním, historií a obyčeji -výtvarná činnost

	k učení komunikační	-dodržuje a plánuje si pravidelný režim dne -využívá účelně svůj volný čas -vytváří návyky na účelnou přípravu na vyučování a vyplňování volného času	-hry na povolání, školu, rodinu -pravidelnost a rytmus činností ve ŠD -psaní domácích úkolů -vyhledávání informací na vyučování
DÍTĚ A SPOLEČNOST			
UMĚNÍ A KULUTURA	pracovní	-rozvíjí a prohlubuje estetické cítění, představitost a fantazii	-malování, kreslení, modelování, výroba z různých materiálů
	občanské	-získává kladný vztah k umění a kultuře	-návštěvy městské a školní knihovny -návštěvy výstav a muzea dle nabídky -besedy a vyprávění o umělcích v různých uměleckých oborech -divadlo, filmy na DVD
	komunikativní sociální a interpersonální	-rozvíjí smysl pro rytmus a prostorové cítění -zvládá jednohlasý zpěv	-poslechy CD, hraní na Orfeovy nástroje -zpívání a tancování pro radost, nácvik tanečků -hry na tělo, hudební hry
	komunikativní	-pečlivě vyslovuje a správně se vyjadřuje	-dramatizace, básničky, vlastní vyprávění, rozpočítadla, jazykolamy, společenské hry
MEZILIDSKÉ VZTAHY	komunikativní k řešení problémů občanské sociální a interpersonální	-rozpoznává vhodné a nevhodné chování -utváří kladné vztahy k dospělým a dětem -posiluje a obohacuje vzájemnou komunikaci -zvládá kultivovaný projev -chápe význam a podstatu tolerance, empatie, vzájemné úcty -osvojuje si základy slušného a společenského	-každodenní výchovné působení na děti -pozdrav, podávání ruky, stolování, seznamování se, komunikace slovní i mimoslovní, naslouchání druhému -dramatická výchova -poslech a četba s ponaučením -vyprávění vlastních zážitků- rozbor a hodnocení -seznamovací a poznávací kolektivní hry -mediální orientace -hry na povolání, poslání,

		chování	pomoc
DÍTĚ A PŘÍRODA			
ROZMANITOSTI PŘÍRODY	k učení pracovní komunikativní k řešení problémů	-seznamuje se s rozmanitostí a proměnlivostí přírody živé i neživé	-vycházky a pobyty v přírodě -vyprávění, společná četba, soutěže, hádanky, výtvarná činnost, pracovní činnost -prohlížení knih a časopisů, DVD -stavění domečků z přírodnin -sběr přírodnin a jejich využití ve VV a PV -poznávání rostlin a jejich využití -soutěže a hry
	komunikativní k učení	-rolišuje znaky a zvláštnosti ročních období	-vycházky, pobyty v přírodě -pranostiky, básničky a písničky k tématu -sledování počasí a klimatických změn -soutěže a hry
VLIV ČLOVĚKA NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	komunikativní sociální a interpersonální občanské	-získává a upevňuje pozitivní vztah k přírodě	-vycházky a pobyty v přírodě -četba a vyprávění -VV,PV, HV Hry, kvízy, soutěže
	komunikativní sociální a interpersonální občanské	-rolišuje kladný a záporný vliv člověka na životní prostředí	-ukázky správných a špatných řešení v oblasti ekologie -třídění odpadu -besedy, diskuze -vycházky -VV, PV
DÍTĚ A ZDRAVÍ			
PEČUJEME O SEBE A OKOLÍ	k řešení problémů pracovní	-upevňuje, dodržuje a dále rozvíjí získané zdravé životní a hygienické návyky, dušení pohodu, sebe obsluhu	-průběžná péče o osobní hygienu -úklid her, hraček, pomůcek, se kterými dítě pracuje -péče o své a svěřené věci
	občanské k řešení problémů komunikativní	-dokáže poskytnout pomoc podle svých možností, nebo o ní požádá	-četba pohádek a příběhů s ponaučením -dramatizace -hry Na ...
BEZPEČNÝ SVĚT	k řešení problémů komunikativní občanské pracovní	-ví co je integrovaný záchranný systém -pamatuje si důležitá telefonní čísla -dokáže přivolat pomoc	-besedy, četba s ponaučením, tematické hry, soutěže, dramatizace, exkurze (policie, hasiči) -VV

VE ZDRAVÉM TĚLE ZDRAVÝ DUCH	sociální a interpersonální komunikativní	-rozvíjí, utužuje a posiluje svou tělesnou zdatnost a pohybové a manipulační dovednosti	-pravidelný pobyt na hřišti, sportovní hry a soutěže, míčové hry, honičky, turistické vycházky
	komunikativní sociální a interpersonální	-osvojuje se a používá sportovní chování (fair-play) -spolupracuje ve skupině, respektuje názory druhých	-kolektivní sportovní hry -soutěže v družstvech

Státní svátky a jejich možné využití

- 1. ledna Den obnovy samostatného českého státu – vznik České republiky (rozdělení Československa)
- 1. května Svátek práce
- 8. května Den vítězství – Československo do té doby okupované Německem, bylo osvobozeno americkými a ruskými vojsky. Konec války.
- 5. července Den slovanských věrozvěstů – 863 příchod Cyrila a Metoděje - křesťanství a hlaholice
- 6. července Den upálení mistra Jana Husa
- 28. září Den české státnosti – V tento den byl zavražděn český patron Václav svým bratrem Boleslavem ve Staré Boleslavi
- 17. listopadu Den boje za svobodu a demokracii – V roce 1939 se uskutečnila studentská demonstrace proti nacistické okupaci, při které byl zastřelen Jan Opletal

Závěrečná ustanovení

Změny v ŠVP lze provádět na základě závěrů autoevaluace (vlastní hodnocení) nebo na základě návrhů pedagogů školy, školské rady po ukončení školního roku.